

İMALAT SANAYİSİNDEKİ

BÜYÜME, İŞSİZLİĞİ AZALTTI

TOBB ETÜ-SPM Araştırma ve Geliştirme Koordinatörü İdil Bilgiç Alpaslan, imalat sanayisindeki kapasite kullanım oranları ile **azalma eğilimini sürdüren işsizlik** oranı arasındaki ilişkiyi inceledi. Alpaslan'ın hazırladığı çalışmaya göre; gerek imalat sanayisi genelindeki, gerek alt sektörlerdeki kapasite kullanım oranları, üretimde büyümeye dair beklentilerin sürdüğüne işaret ediyor.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB ETÜ) Sosyal Politika Çalışmaları Merkezi (SPM), imalat sanayisindeki kapasite kullanım oranları ile azalma eğilimini sürdüren işsizlik oranı arasındaki ilişkiyi inceledi. Yapılan çalışmaya göre, eylül ayı itibarıyla son yılların en düşük seviyesine gerileyen işsizlik rakamının ardında, Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı olan Avrupa Birliği'nde yaşanan talep daralmasına karşın, iç pazarda artan talep ile büyüyen imalat sanayisi bulunuyor.

TOBB ETÜ-SPM Araştırma ve Geliştirme Koordinatörü İdil Bilgiç Alpaslan'ın hazırladığı çalışmaya göre; gerek imalat sanayisi genelindeki, gerek alt sektörlerdeki kapasite kullanım oranları, üretimde büyümeye dair beklentilerin sürdüğüne işaret ediyor. Çünkü Merkez Bankası İktisadi Yönelim Anketi'ne verilen yanıtlara göre hesaplanan ve yöneticilerin gelecek döneme dair beklentilerini gösteren imalat sanayisi kapasite kullanım oranı eylül ayında yüzde 76,2

oldu. Bu göstergede bir önceki aya göre yüzde 0,13, geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 3,67'lik artış gözlendi.

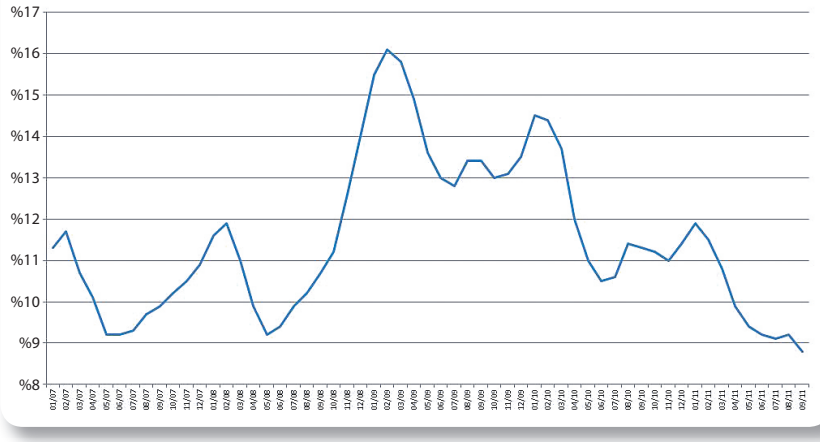
Yatırım malları ve ara malı imalatı sektörlerinde yüzde 80'e yaklaşan kapasite kullanım oranları, bu sektörlerdeki büyümenin devam edeceğini gösterirken; tüketim malları imalatı sektörü kapasite kullanım oranlarında sene başından beri görülen yavaş ama kararlı artış da, bu beklentiyi destekler nitelikte.

SANAYİDE GÖRÜNÜM

TOBB ETÜ-SPM Araştırma ve Geliştirme Koordinatörü İdil Bilgiç Alpaslan'ın imalat sanayisindeki kapasite kullanım oranları ile azalma eğilimini sürdüren işsizlik oranı arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmaya göre; TÜİK, Eylül 2011 işsizlik oranını yüzde 8,8 olarak açıklamıştır. Son yılların en düşük seviyesine gerileyen işsizlik rakamının ardında, azalan işsiz sayısı ile sanayi sektöründe artan istihdam bulunmaktadır. İmalat sanayisi genelinde ve alt sektörlerinde artan kapasite kullanım oranları, sanayi genelindeki bir toparlanmaya işaret etmektedir.

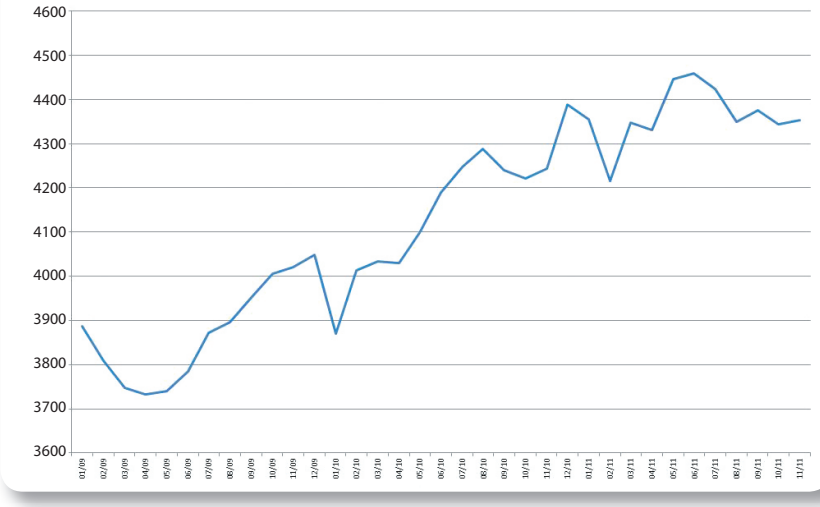
İŞSİZLİK: TÜİK tarafından açıklanan Eylül 2011 verilerine göre, Ağustos ayında yüzde 9,2 olan işsizlik oranı Eylül ayında yüzde 8,8'e gerile-

Şekil I: İşsizlik Oranı

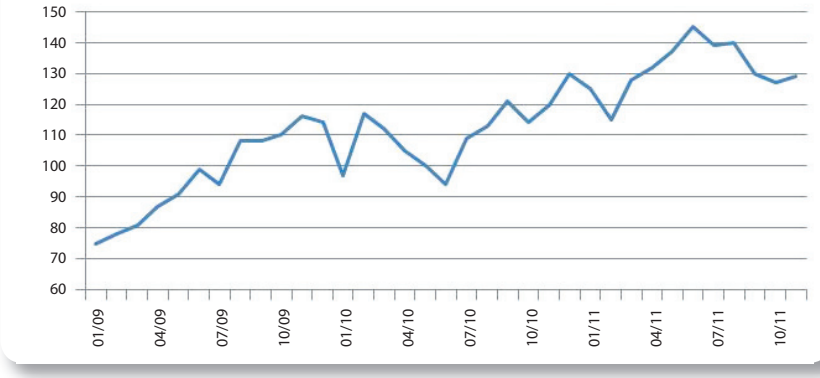
Kaynak: TÜİK

Şekil II A: İstihdam (İmalat) 000 kişi

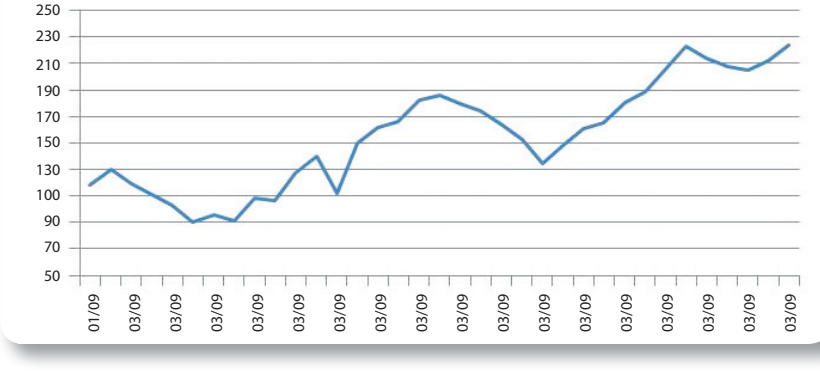
Kaynak: TÜİK

Şekil II B: İstihdam (Madencilik ve Taş ocakçılığı) 000 kişi

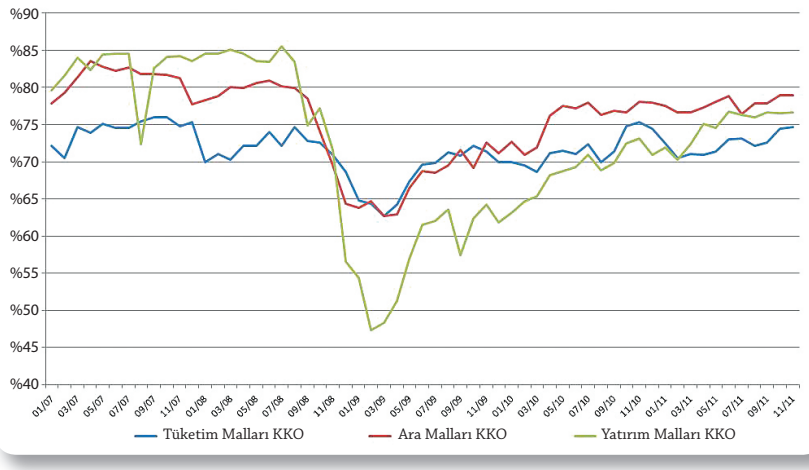
Kaynak: TÜİK

Şekil II C: İstihdam (Alt Yapı Hizmetleri) 000 kişi

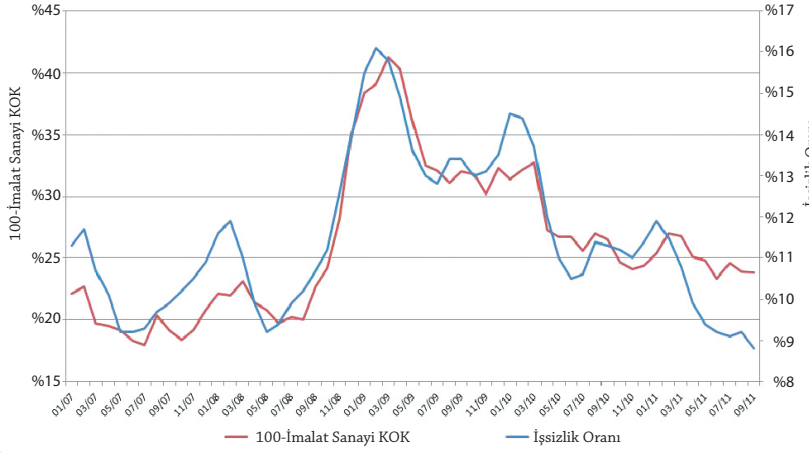
Kaynak: TÜİK

Şekil III: İmalat Sanayisi Alt Sektörlerinde Kapasite Kullanım Oranı

Kaynak: TCMB

Şekil IV: İmalat Sanayisinde Kapasite Kullanım Oranı İle İşsizlik Oranı Arasındaki İlişki

Kaynak: TÜİK ve TCMB

yerek son zamanların en düşük seviyesine inmiş görünüyor. Geçen yılın aynı dönemine göre işgücündeki büyüme yüzde 4,78 olurken, işgücüne katılma oranında da yüzde 2,6 civarında artış oldu. İşsizlik oranında yıllık yüzde 22 düşüş yaşanırken, işsiz sayısı da yüze 18 azaldı.

İSTİHDAM: Eylül ayında imalat sektöründeki istihdam bir önceki aya göre 11 bin kişi artarak 4 milyon 354 bine yükseldi. Geçen yılın aynı ayına göre ise 132 bin kişilik artış gerçekleşti. Madencilik ve taş ocakçılığı ile altyapı hizmetlerindeki istihdam artışları da göz önünde bulundurulduğunda, bir yılda sanayideki toplam istihdam artışı yaklaşık 240 bin olarak gerçekleşti. 2009 yılı başından itibaren sanayi alt sektörlerinde gözlenen istihdam artışları Şekil II'de görülmekte.

İMALAT SANAYİSİ: Sanayinin ana itkisi olan imalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yöneticilerinin TCMB İktisadi Yönelim Anketi'ne verdikleri yanıtlara göre hesaplanan ve yöneticilerin gelecek döneme dair beklentilerini gösteren İmalat Sanayisi Kapasite Kullanım Oranı (KKO), Eylül ayında yüzde 76,2 olmuştur. Bu göstergede bir önceki aya göre yüzde 0,13 büyüme yaşanırken, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 3,67'lik artış gözlendi.

> "Türkiye'nin en büyük ticari ortağı olan **AB'de yaşanan talep daralmasına** karşın iç pazarda artan talep ile büyüyen imalat sanayisi, işsizliğin azaltılmasında önemli bir rol oynadı."

İmalat sanayisinin üç alt ana dalı tüketim malları imalatı, ara malları imalatı ve yatırım malları imalatı için kapasite kullanım oranları, Şekil III'te görülmekte.

Krizin ardından yatırım malları imalatı sektörü, kapasite kullanım oranında en düşük seviyenin görüldüğü sektör oldu. Şubat 2009'da, bu alt sektördeki KKO yüzde 47,4 olarak kaydedildi. Aynı oran yaklaşık yüzde 62'lik bir büyüme ile Eylül 2011'de yüzde 76,6'ya yükseldi.

YATIRIM MALLARI VE ARA MALI İMALATI SEKTÖRLERİNDE BÜYÜME DEVAM EDECEK

2008 küresel krizinin ardından imalat KKO ve işsizlik oranlarına dair en kötü sonuçlar, 2009 yılının ilk çeyreğinin sonunda gözlenmekte. Sonrasında her iki göstergede de iyileşme yaşandı. Kapasite kullanım oranı, ekonomideki kaynakların tam istihdamına ne kadar yaklaşıldığını ve potansiyelin ne kadarının kullanıldığını göstermekte. Tam kapasiteye olan uzaklık ile işsizlik arasında gözle görünen ve kayda değer bir ilişki var. İmalat sektöründeki bu ilişki Şekil IV'te gösterilmekte.

Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı olan Avrupa Birliği'nde yaşanan talep daralmasına karşın iç pazarda artan talep ile büyüyen imalat sanayisi, işsizliğin azaltılmasında önemli bir rol oynadı. Gerek imalat sanayisi genelindeki, gerek alt sektörlerdeki kapasite kullanım oranları üretimde büyümeye dair beklentileri işaret etmekte. Yatırım malları ve ara malı imalatı sektörlerinde yüzde 80'e yaklaşan kapasite kullanım oranları, bu sektörlerdeki büyümenin devam edeceğini gösterirken; tüketim malları imalatı sektörü kapasite kullanım oranlarında sene başından beri görülen yavaş ama kararlı artış da, bu beklentiyi destekler nitelikte.